

Hemställan

Till Utbildningsminister Simona Mohamsson
 Utbildningsdepartementet
För kännedom till: Riksdagens Utbildningsutskott
Från Almega Utbildning
Datum 2026-10-15

Begäran om senarelagt ikraftträdande av Skärpta villkor för friskolesektorn

Almega Utbildning respekterar de demokratiskt fattade beslut som ligger bakom Skärpta villkor för friskolesektorn. Vi delar ambitionen att stärka kvaliteten, insynen och den långsiktiga stabiliteten i friskolesektorn.

Vår invändning gäller inte reformens syfte, utan den tid som huvudmännen får för att anpassa verksamheten till de nya kraven.

Reformen innebär bland annat nya krav på ekonomisk redovisning, styrning, intern kontroll och administrativa rutiner kopplade till tillsyn och sanktioner. Huvudmännen behöver därför analysera regelverket, anpassa system och ansvarsfördelning, utbilda berörda medarbetare och kvalitetssäkra nya arbetssätt innan reglerna börjar tillämpas. Den nuvarande tidsplanen ger inte rimliga förutsättningar för detta.

Konsekvensen riskerar att bli bristande rättssäkerhet, olika tillämpning mellan huvudmän och ett forcerat genomförande där resurser behöver flyttas från undervisning och elevstöd till akut administrativt omställningsarbete.

Almega Utbildning hemställer därför att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om att senarelägga ikraftträdandet av Skärpta villkor för friskolesektorn.

- Skärpta villkor för friskolesektorn från den 1 juli 2027 till ett nytt ikraftträdandedatum den **1 juli 2028**.

Skärpta villkor kräver omfattande förberedelser

För att reformen ska få avsedd effekt måste huvudmännen kunna omsätta de nya bestämmelserna i styrning, ekonomi och löpande administration innan reglerna träder i kraft.

Det handlar konkret om att införa nya ekonomiska redovisningsrutiner, se över styrning och intern kontroll, tydliggöra ansvar mellan huvudman och skolenheter samt anpassa processer för dokumentation, tillsyn och sanktioner. Förändringarna berör flera funktioner samtidigt och måste fungera från den dag reglerna börjar tillämpas.

Statens stöd kommer för sent

Ett grundläggande problem är att de statliga stödinsatserna färdigställs mycket nära inpå de tidpunkter då reglerna ska börja tillämpas.

Skolverkets stöd om enhetsredovisning ska redovisas först den **1 juni 2027**, medan Skärpta villkor för friskolesektorn träder i kraft den **1 juli 2027**. Huvudmännen får därmed endast en månad på sig att tolka vägledningen och därefter anpassa ekonomisystem, redovisningsrutiner, ansvarsfördelning och interna kontrollprocesser. Perioden sammanfaller dessutom med läsårets avslutning och semestrar, då tillgången till berörd personal är begränsad.

I praktiken innebär tidsplanen att huvudmännen måste färdigställa centrala delar av genomförandet innan det nationella stödet finns. Alternativet är att genomföra förändringarna under några få sommarveckor, utan tillräcklig möjlighet till analys, utbildning, testning och kvalitetssäkring.

Det är inte en rimlig framförhållning.

Om regeringen anser att reformerna kräver särskilda implementeringsstöd från Skolverket är det ett erkännande av att reglerna är komplexa och att huvudmännen behöver vägledning för att kunna tillämpa dem korrekt. Då måste det också finnas tillräcklig tid mellan att stödet färdigställs och att reglerna börjar gälla.

Risker för rättssäkerhet och elever

De nya ekonomiska redovisningskraven är inte en administrativ detalj. De påverkar huvudmännens ekonomisystem, interna ansvarsfördelning, kontrollprocesser och rapportering på skolenhetsnivå.

När genomförandetiden är för kort ökar risken för fel i redovisningen, olika tolkningar av kraven och brister i den interna kontrollen. Eftersom praxis saknas och Skolverkets stöd kommer sent kan likartade verksamheter komma att bedömas och agera olika. Samtidigt kan huvudmän behöva omprioritera resurser från undervisning och elevstöd till ett akut implementeringsarbete.

Det är varken rättssäkert eller elevsäkert.

Rättssäker lagstiftning förutsätter att de som omfattas av reglerna ges faktiska möjligheter att förstå och följa dem. På samma sätt kräver en

elevfokuserad skolpolitik att stora reformer genomförs på ett sätt som inte försämrar verksamheternas förmåga att fokusera på elevernas utbildning.

En samlad reformvåg kräver samordning

Skärpta villkor ska dessutom genomföras under en period då huvudmännen samtidigt behöver förbereda flera andra omfattande förändringar i skolväsendet, bland annat offentlighetsprincipen och förändringar av läroplaner, betygssystem och stödsatser.

Detta är relevant för tidsplanen eftersom samma lednings-, ekonomi- och administrativa funktioner ofta ansvarar för flera av förändringarna. Ett senarelagt ikraftträdande av Skärpta villkor skulle minska risken för att genomförandet blir fragmenterat och ge huvudmännen möjlighet att prioritera rättssäker tillämpning av just denna reform.

Det är därför rimligt att ge huvudmännen möjlighet att genomföra reformerna i en takt som möjliggör kvalitet, rättssäkerhet och likvärdighet.

Hemställan

Almega Utbildning hemställer därför att regeringen vidtar de åtgärder som krävs för att flytta fram ikraftträdandet av Skärpta villkor för friskolesektorn från den **1 juli 2027** till den **1 juli 2028**.

En sådan senareläggning förändrar inte reformens innehåll eller syfte.

Tvärtom skapar den de förutsättningar som krävs för att regeringens och riksdagens intentioner ska kunna uppnås på ett rättssäkert, likvärdigt och kvalitativt sätt.

Med vänlig hälsning,

Andreas Mörck
Förbundsdirektör
Almega Utbildning